

Zato prosi vojni oskrbovalni urad (IX, Bergasse 16), da bi se mu s tem namenom veliko-
dušno in kar najhitreje naklanjala darila v de-
narju. Ta urad bode skrbel, da pridejo božična
darila našim četam po oddelkih pravočasno v
roke kakor drag pozdrav iz ljube domovine,
kakor dokaz najiskrenejšega spomina, kakor
znak upanja na veselo svidenje!

C. in kr. vojno ministrstvo, vojni oskrbovalni urad,
IX, Bergasse št. 16.

Na Dunaju, v oktobru 1914.

F. M. L. Löbl s. r.

Vojna in nevtralne države.

Mnogi menijo, da škoduje vojna samo voj-
skujočim se državam: toda vojna prizadeva ob-
čutno škodo tudi nevtralnim državam. Vsled
onemogočenega in oviranega prometa trpi tr-
govina in vsaka nevtralna država je v nevar-
nosti, da z dobavo blaga izkaže kakih državi
posebne ugodnosti, s čemer krši nevtralnost. V
takem položaju ste pred vsem Amerika in Ho-
lanska. V Združenih državah je letos izredno
dobro izpadla žetev pšenice. Vse luke so je
polne. Toda tega blaga ne morejo vkrcati na
ladje, ker je nemško trgovinsko brodogo-
stvo izginilo, angleško pa je bilo zaradi vo-
jaških transportov znatno reducirano. Vsled tega
hoče parlament Združenih držav upeljati lastne
paroplovne črte. Toda odkod naj vzame ladje?
V ameriških pristaniščih so mnogi nemški
in tudi avstrijski parniki, tako na primer veli-
kanski nemški transatlanski parnik „Vaterland“,
a četudi bi Amerikanci te parnike prekrstili, bi
to Angležev gotovo ne oviralo, da bi jih ne za-
plenili. Poleg tega bi pa pomenal odkup teh
ladij, ki so v vojni za Nemčijo brez pomena,
financijelno podporo vojskujoče se nemške dr-
žave. In ker se je Amerikancu Morganu prepo-
vedalo, posoditi francoski denar, bi se moralo
ukreniti tudi napram Nemčiji, oziroma Avstriji.

Tudi Švedska, Norveška, Danska in Ho-
lanska občutijo izredne posledice evropske vojne.
Kajti Angleška pregleduje skoro vsak parnik
imenovanih držav, ako odgovarajo njihovi tr-
govinski bilanci. Angleška jim napravlja natančen
račun: Kar tu vozite, je več premoga, žita in
bakra, kakor pa sami rabite. Pri tem kaže An-
gleška seveda tudi mnogo zlobe in jeze napram
nevtralnim državam, ki nečesto stopiti na njeno
stran. Toda vojna, pravzaprav moč njene mor-
narice, ji omogočuje njeno postopanje. Vsled
tega mora žito in druga živila gniti v inozem-
skih pristaniščih. Amerikancev se polašča zaradi
tega obup, tembolj, ker Angleži z vsakim dnem
proglasajo novo blago kot vojno kontrebando.
Amerikanski bombažni trgovci ogorčeno pro-
testirajo proti temu, da se smatra tudi bombaž
kot prepovedano blago, in cele armade bom-
bažnih producentov so v nevarnosti, da propa-
dejo. Toda bombaž se rabi tudi za — municijo!
Argentinija in Brazilija ne morete izvažati svo-
jega mesa, svojega žita in kave. Italija mora
pustiti, da se velike množine njenega sadja —
tudi v tem pogledu je izpadla letina izborna —
uničijo, da propada njena sladkorna industrija,
ker ji manjka prometnih sredstev. In tako stoji
velika množica surovinskih industrij in produk-
cij živil v nevtralnih deželah pred ogromnim
polomom.

Veliko škodo imajo tudi one dežele, ki žive
od trgovskega prometa. V tem oziru prideti
predvsem v poštev Švica in Italija. Prva mora
poleg tega tudi plačati stroške oborožene nev-
tralnosti, to je mobiliziranje za varstvo svoje
meje. V obeh deželah so hoteli in restavracije
zapuščene, železnice prinašajo znatno zmanjšano
dohodke. S številkami se škoda, ki jo trpi Ita-
lija, niti ne da označiti. Toda nekoliko vpogleda

nudijo v tem oziru vplačane vstopnine v mu-
zejih. Najbolj obiskana mesta v Italiji so
Rim, Florenca in Benetke. Vstopnina v Torino
in v galeriji Borghese v Rimu je znašala v pre-
teklem letu 86.000, na Palatinu 36.000, v An-
gelskem gradu 25.000 lir. V Florenci, v Ufficijih
83.123, v medicinski kapeli 40.000 lir. V Be-
netkah so v palači dožev zbrali 163.000, v aka-
demiji 48.266 lir. Bresa v Milanu je imela
52.023, Leonardova Vincencijeva „Zadnja ve-
čerja“ kakih 50.000, muzej v Neaplju kakih
50.000 lir dohodkov. Največ izgube imajo Pom-
peji, ki so imeli 203.908 lir dohodkov itd. Vse
to se je sedaj skoraj popolnoma nehalo.

Italija ima škodo tudi z ozirom na izse-
ljeniško vprašanje. Stotisoči izseljencev so leto
za letom hodili v Ameriko in drugam, odkoder
so pošiljali domov svoje prihranke — okoli 100
milijonov lir na leto. In sedaj niso le popolnoma
prenehale te denarne pošiljatve, temveč se vra-
čajo sedaj tudi v velikem številu izseljenci do-
mov zaradi pomanjkanja dela v inozemski in-
dustriji, pomnožujejo bedo doma in so za breme
javnosti, ki mora zanje skrbeti. Ti stroški niso
manjši kot oni vojskujočih se državah. In to
se godi v času, ko državni dohodki znatno na-
zadujejo. V Italiji so v zadnjem četrtletju juli-
september bili za 26 in pol milijona lir manjši
kot prejšnje leto v istem času.

Tudi Anglešna si domišljuje, oziroma Grey
in Churchill skušata Angležem dopovedati, da
predstavlja ravno toliko kot nevtralno deželo,
da bo ostala nedotaknena od grozot vojne. Go-
tovo je, da je bil hinavski in zavratni namen
Greya, izvojevati boj angleških kapitalistov z
nemškimi potom Francoske in Belgije kakor
tudi Rusije, pri čemur naj bi ostala Angleška
nedotaknjena od grozot vojne. Kakor pa je padla
ta hinavščina, s katero se je zapletla v pogodbo
Belgija in Francoska, ravno tako se Angleška
zelo moti, ako meni, da ta vojna ne bo imela
zanjo zlih posledic. Kajti Angleška je tvorila
dosedaj svetovni trg. Od zunanje trgovine Nem-
čije, Avstrije, Belgije, Francoske in Rusije, ki
znaša skupaj 14 milijard, je več kot polovica
financirana od Angleške; to se pravi, da an-
gleške banke posredujejo trgovino, da sprejemajo
plačila v obliki menic in plačujejo s temi me-
nicami, da jamčijo za čas med akceptiranjem
in plačilom. Sedaj leži za kakih dve milijardi
akceptiranih menic v Londonu, a ne plačanih.
Te menice so izdane večinoma za povprečno
dobo treh mesecev. Medtem pa je izbruhnila
vojna in prekinjena trgovina bo povzročila pol-
om številnih trdk, argentinskih, brazilskih itd.,
ki teh menic v Londonu ne bodo mogle plačati.
To bo postala grozna finančna katastrofa za
Angleško. In ako se to ne kaže že sedaj, je
temu kriv samo moratorij, ki daje dolžniku prav-
ico, da odlaga s plačilom. A četudi bo končana
vojna, bodo najmanj Belgija in Rusija, a brž-
kone tudi Francoska, rabile dolgo časa, preden
bodo mogle prijeti zopet s plačili. Tudi tu bodo
torej imele angleške banke ogromne izgube in
gospodarski polomi stotisočev bodo opustošili
tudi angleško narodno gospodarstvo, tudi ako
se nemške armade ne bodo izkrcale pri Dovru
in ako njeni Zeppelinji ne bodo metali bomb
na London. Temu naravnemu povračilu za svojo
strahopetno zavratnost se bodo angleški kapita-
listi komaj izognili, naj potem Grey tudi trdi
cinično, da Angleška vojna ne bo mnogo več
veljala kot bi jo njena nevtralnost.

Male države Holandska, Danska, Norveška
so napram roparskim činom Angleške seveda
popolnoma brez moči ter se morejo zadovoljiti
samo s tem, da stiskajo svoje pesti v žepih.
Značilno je za infamno politiko angleških ka-
pitalistov, da izrablja ugodno priliko srbskega
zavratnega umora le ne samo za zaželeno go-
spodarsko uničenje Nemčije, temveč tudi zato,
da prizadene trgovini manjših konkurentov
znatno škodo, ki se ne bo mogla nikdar popraviti.

Med Angleško in Holandsko obstojijo že sto-
letja komercijalna nasprotstva, ki so zaenkrat
dosegla višek v popolnem podvrženju Holandske
in njeni odpovedi kot svetovne sile, ne da bi
se pri tem Angleška odrekla svoji ropateljnosti.
Kajti Angleški kapitalisti se čutijo toliko časa
ogroževani, dokler bo plula po oceanu kaka
ladja pod tujo zastavo. Angleški kapitalizem
hoče biti edini gospodar svetovne trgovine. In
to je tudi vzrok njegovega sovraštva napram
Nemčiji, ki je v zadnjih 40 letih pokazala do-
slej nenavadno enerzijsko gospodarskega razvoja.
Da vodijo Angleško v sedanjih vojni ti postranski
namen, dokazuje jasno tudi njeno obnašanje
napram zaveznicu Belgiji. Za kršenje nevtralnost
Belgije je pobožna, visokomoralna Angleška po-
točila krokodilske solze, a v svoji bolesti ni po-
zabila izročiti glavno trgovinsko mesto svoje
prijateljice obleganju in mu povzročiti večmili-
jonsko škodo ter onemogočiti uporabo njegovega
pristanišča za dalje časa. Seveda, ljubljene in
globoko obžalovani Antverpi so bili najnevar-
nejši konkurent Londona. Toda tako, kakor si
predstavlja angleška domišljija, se stvari ne
bodo razvile. Kajti poleg Nemčije obstoje tudi
še druge velike trgovinske države. „Uncle Sam“,
kakor imenujejo poseebljenje severoameriških
Združenih držav, je nagrbčanil čelo in to je za-
dostovalo, da se je podlo nadlegovanje nevtralne
trgovine vsaj deloma omejilo. Tako se je morala
vsemogočna Anglija na primer ukloniti in pri-
pustiti izvažanje bombaža iz Amerike. Upajmo,
da bočasoma ameriški velikan počul na enak
način Angleško tudi glede drugih stvari.

Razno. 66 let.

Preteklo sredo bilo je 66 let, odkar je za-
sedel naš presvitli cesar Franc Jožef I. prestol
habsburške države. Bili so burni časi, ko je
komaj 18-letni mladenič prijel za žezlo te stare
in slavne monarhije. Revolucija je grozila, ne-
zadovoljnost na Ogrskem se je vršila, sovražniki
so se drvali ob mejah domovine. In ves svet
je mislil, da bode kronani mladenič v tej borbi
obnemogel, da bode opešal in ne bode mogel
doseči svojih velikih ciljev. Ali svet se je zmotil;
mladenič Franc Jožef I. je pokazal tako
ogromno enerzijsko, tako krepko odločnost, da je
spravil kmalu državo v redni mirni razvitek.
Revolucije in vojske so minule, pričel se je
krasni gospodarski razvitek in z njim je rastlo
blagostanje avstro ogrskih narodov . . .

Dolga desetletja ščitil je Franc Jožef I.
evropejski mir. V pravem zmislu besede ne samo
mir naše prekrasne domovine, marveč evropejski
in celo svetovni mir. Poznal je grozote vojske
in njegova junaška, hrabra duša bi bila žalo-
vala nad vsakim neopravičenim prelivanjem krvi.
Mislil je v krasni svoji človekoljubnosti, da bode
ščitil od vseh strani ogroženi mir. Kot najple-
menitejši varuh tega miru je raje vsa žaljenja
pretrpel, nego da bi svoje ljubljene narode iz-
ročil krvavi furiji vojne.

Pa vse zaman!

Strupena strast sovražnikov ni poznala mej
in obzirov. Povzročilo je, da je moral tudi naš
presvitli cesar potegniti meč in zaprijeti borbo
proti deželi kraljemorilcev, iz katere se je po-
tem vsa ta velikanska svetovna vojska razvila.

Čist kakor božansko bitje stoji Franc Jo-
žef I. na odru svetovne zgodovine. Nikdo mu
ne more očitati niti trohice krivice ali krivde
nad to vojno. Le v obrambo očetnjave poklical
je cesar svoje hrabre vojske pod orožje, da si
zaslužijo še enkrat slavno ime Avstrije . . .

66-letnica Franc-Jožefovega vladanja pa
dokazuje iz novega, da stojijo vsi narodi naše
monarhije za našim cesarjem. Vso vročo ljube-
zen teh narodov dokazuje ta praznik, ki smo

Nevarnost okuženja

pri vseh epidemičnih boleznih, kakor pri koleri, dysen-
teriji, driski itd. se izdatno zmanjša, ako vzdržujemo
truplo čisto, uporno in krepko, vsled tega zdravo. Na-
dalje je potrebno za okrepčanje želodca, za redno pre-
bavo in nemoteno izmenjavo snovi skrbeti, ker se kužne
snovi v starih črevesnih ostankih najlaže razširjajo. —
V interesu naših čitateljev hočemo zopet na dva preparata
visoke higijenične vrednosti opozarjati in sicer: 1. Feller-

jev priznani rastlinski esenci fluid z zn. »Ezfluid«, ki
je vsled svoje očiščujoče, desinfekcijske in antiseptične
lastnosti v teh dneh za vsako hito neprecenljive vred-
nosti. Za negovanje trupla in kože, kot ustna voda, za
bolečine odpravljajoče in okrepčujoče obiranje pe-
marših, jahanju, utrujenosti, pri revmatičnih bolečinah,
prehlajenju in raznih vsled prepaha ali mokrote nastalih
boleznih služi izborna. Mnogo zdravnikov ga priporoča
in več kot 100.000 zahvalnih pisem potrjuje njegov bla-
gosni vpliv. 12 steklenic stane franko 6 kron, 60 ste-

klenic franko samo 25 kron. 2 Fellerjeve prebavo ure-
jujoče, želodec okrepčujoče Rhabarbara-kroglice z zn.
»Elza-kroglice«, ki se jih že desetletja za ureditev iz-
menjave snovi vsestransko priporoča. 6 školjic stane
franko samo 4 krome 40 vinarjev, 12 školjic franko
samo 8 kron 40 vinarjev. — Zamoreno cenjenim čita-
teljem oba preparata najbolje priporočati. Pa ne kupujte
manjvredna nadomestna sredstva, marveč samo priznana
»Elza«-preparata od lekarnarja E. V. Feller, Subica,
Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko). 753